Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

ZVONIMIR BALETIĆ
1936. – 2022.

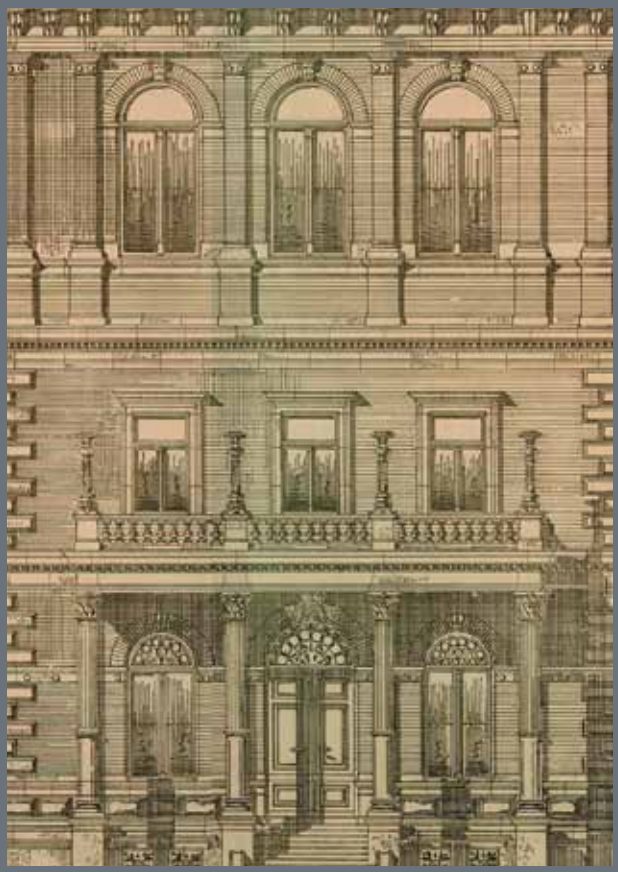

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA SVEZAK 263

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA SVEZAK 263
ISBN 978-953-347-569-1 ISSN 1330-0865 (Tisak)
ISSN 2670-9988 (Online)
10.21857/y26kec35g9

Uredili
Akademik GORDAN DRUŽIĆ
Dr. sc. MARTINA BASARAC SERTIĆ, članica suradnica HAZU

RAZRED ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

ZVONIMIR BALETIĆ
1936. – 2022.

SADRŽAJ

Akademik Gordan Družić
Govor na ispraćaju 9

Prof. dr. sc. Zdravko Petak
Govor na ispraćaju 11

Akademik Gordan Družić
Govor na komemorativnoj sjednici 15

Prof. dr. sc. Zdravko Petak
Govor na komemorativnoj sjednici 19

PRILOG
Izabrana bibliografija
Priredili akademik Gordan Družić i dr. sc. Martina Basarac Sertić 33

RAZRED ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

SPOMENICA

posvećena preminulom

AKADEMIKU ZVONIMIRU BALETIĆU

redovitom članu

Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

(Zagreb, 26. siječnja 1936. – Zagreb, 3. listopada 2022.)

KOMEMORATIVNA SJEDNICA

održana je u srijedu, 15. studenoga 2023.

u dvorani Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Na sjednici su govorili:
Akademik GORDAN DRUŽIĆ, tajnik Razreda za društvene znanosti
Prof. dr. sc. ZDRAVKO PETAK

Akademik GORDAN DRUŽIĆ

GOVOR NA ISPRAĆAJU

Akademik Zvonimir Baletić rođen je 26. siječnja 1936. u Kljenku, u Općini Vrgorcu. Osnovnu školu završio je u Dubrovniku, gimnaziju u Splitu, a studij prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1959.). Doktorirao je 1964. iz ekonomije na Pravnom fakultetu u Zagrebu disertacijom *Marksistička teorija ekonomskih kriza*.

U 1960. zaposlio se kao asistent na predmetu Politička ekonomija na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a 1961. prešao je na Agrarni institut, gdje se bavio istraživanjem agrarne ekonomike. U 1966. izabran je za docenta na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu za predmet Politička ekonomija, a 1968. za izvanrednog profesora. Zbog političke aktivnosti u hrvatskom proljeću, kao „politički nepodoban" uklonjen je sa Sveučilišta. Od 1974. godine na Ekonomskom je institutu u Zagrebu, gdje je od 1976. znanstveni savjetnik. Bavio se primijenjenim istraživanjima ekonomskog razvoja i ekonomske politike te regionalnim studijima pišući i studije iz ekonomske teorije i povijesti ekonomske misli. Godine 1990. vraća se po pozivu na Fakultet političkih znanosti, na Katedru za političku ekonomiju, u zvanju redovitog profesora. Istodobno nastavlja istraživački rad na Institutu kao znanstveni savjetnik, gdje je u razdoblju 1993. – 1999. bio na dužnosti ravnatelja Ekonomskog instituta.

U kolovozu 1991. u Vladi je demokratskog jedinstva ministar bez portfelja gdje se pretežito bavio pitanjima gospodarske politike i suradnje s Promatračkom misijom Europske zajednice i s UNPROFOR-om. Vladu napušta na vlastiti zahtjev u veljači 1993. godine.

Objavio je dvije znanstvene knjige, dvije samostalne stručne knjige te 14 knjiga u suautorstvu kojima je dijelom redaktor ili urednik. Uz to je objavio samostalno ili u suautorstvu i 17 monografija te 131 članak. Akademik Zvonimir Baletić bio je urednik *Hrvatske enciklopedije* za područje ekonomije. Za redovitog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Razredu za društvene znanosti izabran je 2004. godine. Od 2008. godine predsjednik je Akademijina Znanstvenog vijeća za ekonomska istraživanja i hrvatsko gospodarstvo.

Dva su elementa određivala Zvonimira Baletića kao znanstvenika, političara i čovjeka. To su neosporno hrvatstvo i socijaldemokratska misao. Smrću akademika Baletića Razred je izgubio svojeg istaknutog člana.

Neka mu je vječna slava!

Prof. dr. sc. ZDRAVKO PETAK

GOVOR NA ISPRAĆAJU

Jako me rastužila vijest o smrti akademika Zvonimira Baletića. Završen je jedan sadržajan i bogat akademski život. Zatvorila se knjiga života iznimnog čovjeka iz svijeta ekonomske znanosti, velikog intelektualca i sveučilišnog profesora. Upoznao sam ga u rujnu 1990., netom nakon što sam postao asistent na predmetu Politička ekonomija I. Pojavio se u kabinetu na četvrtom katu Fakulteta političkih znanosti i glasom punim suosjećajnosti i topline rekao mi da ćemo nas dvojica odsada zajedno predavati Uvod u političku ekonomiju studentima politologije i novinarstva. Bila je to godina njegova povratka na Fakultet, nakon što je, zbog političke prisile, početkom 1970-ih bio s njega udaljen. Znao sam za njegove glavne radove, no tada još nisam bio dokraja svjestan širine njegova ekonomskog obrazovanja i činjenice da preda mnom stoji čovjek koji je studirao kod najvećih svjetskih ekonomista i pohađao najbolja svjetska sveučilišta. Isto tako, tada još nisam bio svjestan činjenice da preda mnom stoji moj budući mentor, čovjek koji će tako snažno utjecati na moj vlastiti razvoj.

Rodio se 26. siječnja 1936. u Kljenku, u Gradu Vrgorcu. Osnovnu školu započeo je u izbjegličkom logoru u El Shattu, u Egiptu, a završio u Dubrovniku. Gimnaziju je završio u Splitu, a na Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao se 1954. godine te je diplomirao u siječnju 1959.

Zvonimir Baletić počinje se snažno vezivati za političku ekonomiju već kao student Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sredinom 1950-ih. Na Katedri za političku ekonomiju u to doba nastavnici su, među ostalim, istaknuti hrvatski ekonomisti, Rikard Lang, Rudolf Bićanić, Slobodan Štampar i Adolf Dragičević. Suradnja sa spomenutim nastavnicima za

Baletića stvara poticajan okvir unutar kojeg se on razvija kao mladi znanstvenik. Nakon diplomiranja na Pravnom fakultetu odlazi kao stipendist francuske vlade u Strasbourg, gdje ne samo da usavršava francuski jezik nego se i upoznaje s plodnom tradicijom francuske političke ekonomije, koju kasnije sustavno prikazuje u svojim radovima i koristi kao osnovu za niz važnih prijevoda s tog jezika.

Nakon povratka iz Francuske zapošljava se kao asistent na Katedri za političku ekonomiju na Pravnom fakultetu u Zagrebu i započinje rad na doktorskoj disertaciji. Slijedeći visoke standarde intelektualnog kruga vlastite katedre, ubrzo nakon dobivanja mjesta asistenta odlazi na LSE, Londonsku školu ekonomije i političkih znanosti, jednu od najprestižnijih institucija u području društvenih znanosti, na kojoj priprema doktorsku disertaciju. Disertaciju brani 1964. godine, u dobi od samo 28 godina, pred povjerenstvom u kojem su profesori Rikard Lang, Rudolf Bićanić i Slobodan Štampar. Doktorski mu je rad sljedeće godine objavljen kao knjiga pod naslovom *Marksistička teorija ekonomskih kriza* (Zagreb: Naprijed, 1965.). U knjizi se već vrlo jasno može vidjeti sva širina njegova ekonomskog obrazovanja.

Kao mladi, talentirani politički ekonomist Baletić odmah nakon obranjenog doktorata dobiva prestižnu stipendiju Fordove zaklade i odlazi na postdoktorski studij u Sjedinjene Američke Države, na Sveučilište u Chicagu. Sredinom 1960-ih tamošnji Odjel za ekonomiju jedan je od najpoznatijih svjetskih centara ekonomske znanosti. Na njemu predaju profesori koji će u godinama što slijede redom postati nobelovcima – Milton Friedman, Theodore Schultz, George Stigler, Ronald Coase, Robert Fogel. Mentor mu postaje Theodore W. Schultz, koji je 1979. dobio Nobelovu nagradu za pionirska istraživanja ekonomskog razvoja s posebnim osvrtom na probleme zemalja u razvoju. Schultz snažno utječe na Baletića, koji se nakon toga sve više okreće političkoj ekonomiji razvoja, za što su mu njegova istraživanja razvoja agrarnog sektora iz ranih 1960-ih pružila odličnu osnovu. Svojem mentoru, profesoru Schultzu, odužuje se prijevodom njegove knjige *Ulaganje u ljude* na hrvatski jezik.

Nakon povratka iz SAD-a postaje docentom političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Premda razmjerno mlad, do tada je već upoznao neke od najznamenitijih svjetskih ekonomista, a s mnogima od njih i ozbiljno je surađivao. Uz nastavničko djelovanje na fakultetu, krajem 1960-ih postaje i prodekanom fakulteta, objavljuje niz članaka u znanstvenoj periodici te priprema izdavanje svoje najvažnije knjige iz ekonomske teorije pod naslovom *Ekonomska teorija i ekonomski proces*, koja izlazi 1972. Objavljivanjem te knjige Zvonimir Baletić postao je jedan od najvažnijih političkih ekonomista svoje generacije ne samo u Hrvatskoj nego i u tadašnjoj Jugoslaviji. Ulazio je u najplodnije godine znanstvenog stvaralaštva i od njega su se u desetljeću koje je slijedilo mogli očekivati sve važniji doprinosi razvoju ekonomske teorije i općenito političke ekonomije.

No, nakon 1971., zbog političkog angažmana u pokretu hrvatskog proljeća, udaljen je iz nastave na Fakultetu političkih znanosti i prisiljen je otići na Ekonomski institut, gdje se 1974. zapošljava kao viši znanstveni suradnik, a 1976. kao znanstveni savjetnik. Sukladno projektnim obavezama na Institutu, bavi se različitim aspektima primijenjenih razvojnih istraživanja. Budući da je početkom 1970-ih bio prisiljen napustiti nastavu političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti, njegov interes za ekonomsku teoriju i povijest ekonomske misli morao se nakon toga ograničiti na prevoditeljstvo. Istodobno s radom na primijenjenim istraživačkim projektima Ekonomskog instituta uspijeva, zahvaljujući svojem sustavnom obrazovanju i poznavanju političke ekonomije, prevesti niz knjiga. Najprije, zajedno s profesorom Marijanom Hanžekovićem, prevodi s engleskog jezika kapitalno djelo Josepha A. Schumpetera *Povijest ekonomske analize*, objavljeno 1975. Nakon toga slijedi niz prijevoda s engleskog i francuskog jezika, koji ne uključuje samo recentne naslove ekonomske i političke znanosti već i niz klasičnih djela iz povijesti ekonomske misli.

Na fakultet se vraća 1990., a u kolovozu 1991. postaje članom Vlade demokratskog jedinstva; nakon izlaska iz Vlade, početkom 1993., postaje ravnatelj Ekonomskog instituta u Zagrebu. Na fakultetu ostaje profesorom političke ekonomije do svojeg umirovljenja 2006. godine, a dvije

godine prije toga, 2004., postaje redovitim članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Zvonimir Baletić bio je erudit, vrhunski poznavatelj povijesti ekonomske misli i ekonomske teorije, ali i europske i nacionalne ekonomske i političke povijesti. Govorio je engleski, francuski i ruski jezik, a služio se poljskim i talijanskim. Fascinantan je njegov prevoditeljski opus od dvadesetak knjiga, kojem praktički nema premca u domaćim društvenim znanostima. Kao nadasve tolerantan i smiren profesor i intelektualac te prije svega dobar i izrazito skroman čovjek ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskim društvenim znanostima, na Sveučilištu u Zagrebu, posebice na Ekonomskom institutu i Fakultetu političkih znanosti, te u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Zajedno sa svojom suprugom, akademkinjom Alicom Wertheimer-Baletić, utemeljiteljicom demografije u Hrvatskoj, ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskim društvenim znanostima i na našem Sveučilištu.

Kada bismo pokušali sve te njegove intelektualne doprinose koje nam je ostavio sažeti u najkraću moguću odrednicu njegova akademskog života, možda bismo mogli reći da je akademik Zvonimir Baletić bio profesor koji je širio kulturu ekonomije. Po tome ćemo ga pamtiti svi mi koji smo imali priliku i čast s njime blisko surađivati.

Neka mu je vječna slava i hvala!

Akademik GORDAN DRUŽIĆ

GOVOR NA KOMEMORATIVNOJ SJEDNICI

Akademik Zvonimir Baletić rođen je 26. siječnja 1936. u Kljenku, u Općini Vrgorcu. Osnovnu školu završio je u Dubrovniku, gimnaziju u Splitu, a studij prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1959.). Jednu godinu studija proveo je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Strasbourgu. Godine 1962. bio je pet mjeseci na studijskom boravku na Londonskoj školi ekonomije i političkih znanosti (*London School of Economics and Political Science*) pripremajući doktorat. Doktorirao je 1964. iz ekonomije na Pravnom fakultetu u Zagrebu disertacijom *Marksistička teorija ekonomskih kriza*. U godini 1965./66. pohađao je postdoktorski studij na Sveučilištu u Chicagu, u SAD-u, na temu poljoprivrede u ekonomskom razvoju pod vodstvom nobelovca Theodorea W. Schultza.

U 1960. zaposlio se kao asistent na predmetu Politička ekonomija na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a 1961. prešao je na Agrarni institut, gdje se bavio istraživanjem agrarne ekonomike. Godine 1964. biran je za honorarnog docenta na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, na predmetu Politička ekonomija. U 1966. izabran je za docenta na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu za predmet Politička ekonomija, a 1968. za izvanrednog profesora. Zbog političke aktivnosti u hrvatskom proljeću, kao „politički nepodoban" uklonjen je sa Sveučilišta, od 1974. godine na Ekonomskom je institutu u Zagrebu, gdje je od 1976. znanstveni savjetnik. Bavio se primijenjenim istraživanjima ekonomskog razvoja i ekonomske politike te regionalnim studijima pišući i studije iz ekonomske teorije i povijesti ekonomske misli. Godine 1990. vraća se po pozivu na Fakultet političkih znanosti, na Katedru za političke ekonomije, u zvanju redovitog profesora. Istodobno nastavlja istraživački rad na Institutu kao

znanstveni savjetnik, gdje je u razdoblju 1993. – 1999. bio na dužnosti ravnatelja Ekonomskog instituta. Bio je urednik za područje ekonomije u Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža*.

U kolovozu 1991. u Vladi je demokratskog jedinstva ministar bez portfelja gdje se pretežito bavio pitanjima gospodarske politike, suradnje s Promatračkom misijom Europske zajednice i s UNPROFOR-om. Vladu napušta na vlastiti zahtjev u veljači 1993. Ostaje aktivan u više domaćih i međunarodnih stručnih i civilnih organizacija.

Znanstveni je rad akademika Baletića plodan, raznovrstan i kontinuiran tijekom više od četrdeset godina. Objavio je dvije samostalne znanstvene knjige (*Marksistička teorija ekonomskih kriza*, Zagreb, 1965., i *Ekonomski proces i ekonomska teorija*, Zagreb, 1972.) te dvije samostalne stručne knjige (*Politička ekonomija* – udžbenik za gimnaziju, Zagreb, 1971., i *Uvod u teoriju cijena poljoprivrednih proizvoda*, Zagreb, 1964.). Potonji je rad vrijedan uvod u teoriju cijena i tržišta poljoprivrednih proizvoda, ali je izdanje bilo samo šapirografirano u izdanju Agrarnog instituta u Zagrebu, te je ostalo bez odaziva u javnosti. Isto tako objavio je u suautorstvu, dijelom i kao urednik, više knjiga, monografija (samostalno i suautorstvu) i članaka u domaćim i stranim časopisima te više stotina članaka u enciklopedijama, leksikonima i drugim stručnim publikacijama.

Akademik Zvonimir Baletić usporedno se bavi teorijskim i znanstvenoistraživačkim radom. Teorijski rad usmjeren je na kritičku analizu bitnih problema ekonomske teorije, koju podupire istraživanjem povijesti ekonomske misli, da bi se teorijski problemi razumjeli u njihovoj društvenoj i povijesnoj uvjetovanosti i adekvatno ocijenili njihov karakter i suvremena relevancija. U teorijskoj skupini radova osobito se ističu njegove knjige *Marksistička teorija ekonomskih kriza* (1965.) i *Ekonomski proces i ekonomska teorija* (1972.). U prvoj knjizi razmatra se problem ekonomskih kriza u modernom društvu i njegova elaboracija u ekonomskoj teoriji Karla Marxa. Pokazuje se da je Marx ostvario znatan napredak u odnosu na svoje prethodnike i suvremenike, ali da je njegov pravi analitički doprinos u velikoj mjeri ostao neshvaćen i površno interpretiran ne samo kod protivnika nego

i kod sljedbenika. Nasuprot ideološkoj interpretaciji nekih Marxovih usputnih izjava, on upućuje na analizu u trećem svesku *Kapitala* vrlo blisku modernoj ekonomskoj makrodinamici. U knjizi se daje cjelovit prikaz Marxove teorije, a zatim kritika shvaćanja i prikaza te teorije u marksističkoj literaturi poslije Marxa, kako sovjetskoj, tako i zapadnoj i jugoslavenskoj.

U knjizi *Ekonomski proces i ekonomska teorija* razmatra se razvoj ekonomske teorije u svjetlu povijesnih procesa koji su se svojim problemima nametali teorijskom mišljenju i utjecali na načine kako su percipirani i elaborirani. Pri tome su ekonomski problemi razmatrani na tri razine: na razini ekonomske organizacije društva (tu je obrađena društvena podjela i koordinacija rada; potražnja, ponuda i tržište; plan i tržište; proizvodni i neproizvodni rad), na razini ekonomske ravnoteže (pri čemu je prikazana evolucija shvaćanja fiziokrata, klasične škole, Marxa, neoklasične škole i Keynesa) i na razini ekonomskog razvoja (gdje su obrađene teme povijesnih tendencija razvoja kapitalizma, suvremene teorije ekonomskog razvoja te problemi poljoprivrede i zaposlenosti u ekonomskom razvoju). Knjiga je bila osvježenje tadašnje teorijske literature.

Skupini teorijskih radova pripadaju i drugi članci i rasprave u časopisima i zbornicima (kao „Privredni ciklusi u kapitalizmu i socijalizmu" (1968.), „Teorija ekonomskog razvitka Adama Smitha" (1976.), „Teorija ekonomskog razvoja Davida Ricarda" (1977.), „Richard Cantillon – početak sistematske ekonomske analize" (1977.), „Ciljevi ekonomske politike u ekonomskoj teoriji" (1989.), „Dekolektivizacija društvenog vlasništva" (1990.), „Privatization and Institutionalization of Economic Order in Transitional Societies" (2001.).

Radeći i na znanstvenoistraživačkim institutima, Baletić se bavio i primijenjenim istraživanjima, kao voditelj projekata, glavni istraživač ili suradnik. Rezultat tih istraživanja brojne su studije i članci iz regionalne ekonomike, ekonomike poljoprivrede te ekonomike zaposlenosti, obrazovanja i migracija. Od tih radova posebno valja istaknuti knjigu *Razvoj privredno nedovoljno razvijenih krajeva SR Hrvatske* (1985.), u kojoj se daje cjelovita slika regionalnog razvoja Hrvatske, s razrađenom politikom i

strategijom bržeg razvoja nedovoljno razvijenih krajeva, u kojoj je Baletić bio voditelj projekta, glavni autor i redaktor. Od ostalih radova iz te skupine spomenut ćemo: *Mjesto poljoprivrede u ekonomskom razvoju Jugoslavije* (1968.), *Long-term Agricultural Policy for Croatia* (1995.), *Obrazovanje i ekonomski razvoj* (1967.), *Population, Labour Force and Employment in Yugoslavia* (1979.), *International Migration in Modern Economic Development* (1982.), *Ciljevi dugoročnog razvoja Grada Zagreba* (1981.), *Politika ravnomjernog regionalnog razvitka u uvjetima opće gospodarske stagnacije* (1991.), *Regionalna politika u uvjetima globalizacije* (2000.).

Vodeći istraživački rad na projektima u timu, Baletić je obično završavao zajedničkom sintezom koja nadilazi individualne doprinose, pri čemu je uloga voditelja projekta od pretežne važnosti. Kao istraživač i ravnatelj Ekonomskog instituta Zagreb, kako ističe Ekonomski institut, akademik Zvonimir Baletić bio je voditelj mnogih projekata, među kojima se ističu *Osnove dugoročnog razvoja SR Hrvatske* (1984.), *Koncepcija i mehanizmi politike strukturnog prilagođavanja* (1988.), *Jugoslavija u ekonomskom prostoru Europe* (1990.), *Privatizacija u politici gospodarskog razvoja* (1991.), *Hrvatska pred izazovima gospodarske otvorenosti* (1994.), *Osnove politike gospodarskog razvoja Republike Hrvatske* (1996. – 2002.), *Stanje hrvatskog gospodarstva i izbor razvojne strategije* (1999.). Rezultati tih istraživanja prezentirani su u posebnim publikacijama.

Ekonomski institut, u tekstu kojim predlaže Zvonimira Baletića za redovitog člana Hrvatske akademije, piše: „Široko i temeljito teorijsko znanje prof. dr. sc. Zvonimira Baletića uvijek je bilo i ostalo je u kreativnom i komplementarnom odnosu s njegovim istraživačkim postignućima i radovima... Njegove su ljudske osobine tolerantnog polemičara, učitelja i kreativnog suradnika, a uvijek na crti znanstvene istine i prihvaćanja različitosti." Fakultet političkih znanosti ističe i „temeljitost i erudiciju, otvorenost, interes i sposobnost za međunarodnu komunikaciju" kao vrijedne značajke Baletića kao kandidata za akademika.

Smrću akademika Zvonimira Baletića Razred je izgubio svojeg istaknutog člana.

Prof. dr. sc. ZDRAVKO PETAK

GOVOR NA KOMEMORATIVNOJ SJEDNICI

Prošlo je godinu dana od smrti akademika Zvonimira Baletića, istaknutog hrvatskog ekonomista i redovitog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, umirovljenog profesora Fakulteta političkih znanosti i ravnatelja Ekonomskog instituta u Zagrebu te bivšeg ministra u Vladi Republike Hrvatske.

Zvonimir Baletić rođen je 26. siječnja 1936. u Kljenku, u Gradu Vrgorcu. Osnovnu školu započeo je u izbjegličkom logoru u El Shattu, u Egiptu, a završio u Dubrovniku. Gimnaziju je završio u Splitu, a na Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao se 1954. godine te je diplomirao u siječnju 1959. Jednu studijsku godinu proveo je na Sveučilištu u Strasbourgu kao stipendist francuske vlade. Nakon toga zapošljava se kao asistent na Pravnom fakultetu u Zagrebu, na Katedri za političku ekonomiju. Sljedeće godine prelazi na mjesto suradnika na Agrarni institut u Zagrebu te uskoro odlazi na studijski boravak u London, gdje priprema doktorsku disertaciju na Londonskoj školi ekonomije i političkih znanosti (LSE). Doktorat znanosti iz ekonomije stječe u ožujku 1964. na Pravnom fakultetu u Zagrebu obranivši rad koji već sljedeće godine izlazi kao knjiga pod naslovom *Marksistička teorija ekonomskih kriza* (Zagreb: Naprijed, 1965.). Odmah nakon stjecanja doktorata izabran je za docenta na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu u honorarnom odnosu te za direktora Agrarnog instituta. Godine 1965. dobiva stipendiju Fordove fondacije i odlazi na postdoktorski studij na Sveučilištu u Chicagu, u SAD-u, gdje je pod mentorstvom nobelovca Theodorea W. Schultza obradio temu *Poljoprivreda u ekonomskom razvoju*. U Chicagu sreće i druge vodeće svjetske ekonomiste.

Nakon povratka iz SAD-a izabran je za docenta političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, a 1968. za izvanrednog profesora. Krajem 1960-ih postaje i prodekanom fakulteta. Zbog političkog angažmana u pokretu hrvatskog proljeća, nakon 1971. zabranjen mu je rad na fakultetu i predavanja na Sveučilištu te nastupi u javnim glasilima. U studenome 1974. godine zapošljava se na Ekonomskom institutu u Zagrebu u zvanju višeg znanstvenog suradnika, a od 1976. u zvanju znanstvenog savjetnika, gdje je istraživač i voditelj više znanstvenih projekata te sudionik brojnih domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Godine 1982. imenovan je članom Komisije za regionalni razvoj u okviru *Programa dugoročne stabilizacije Izvršnog vijeća Jugoslavije*. Potkraj osamdesetih godina, uz rad na Institutu, angažira se na međunarodnom planu, osobito na formiranju Europskog pokreta Hrvatska i uspostavi višestranačkog sustava.

Godine 1990. pozvan je da se vrati za redovitog profesora na Fakultet političkih znanosti, što je prihvatio, ali je i dalje zadržao mjesto znanstvenog savjetnika na Ekonomskom institutu. Predaje uvodne predmete vezane uz političku ekonomiju, odnosno teoriju ekonomske politike. Istodobno predaje i na poslijediplomskim studijima Fakulteta političkih znanosti i Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te je na oba fakulteta mentor i član brojnih povjerenstava za doktorate i magisterije. Nakon izbijanja Domovinskog rata početkom kolovoza 1991. ulazi u Vladu demokratskog jedinstva kao ministar bez portfelja zadužen za pojedine misije i za odnose s UNPROFOR-om. U Vladi RH ostaje do veljače 1993. godine, kada je izabran na dužnost ravnatelja Ekonomskog instituta u Zagrebu. Uz tekuće poslove Instituta i vođenje projekata, pokušava pokrenuti i javne rasprave o ključnim pitanjima dugoročne razvojne politike Hrvatske (privatizacije, dugoročnog gospodarskog razvoja Hrvatske, reindustrijalizacije, monetarne politike, tečajne politike i izvozne orijentacije). S dužnosti ravnatelja Ekonomskog instituta odlazi u listopadu 1999. godine nastavljajući istraživački i nastavni rad na Fakultetu političkih znanosti, Institutu i Sveučilištu u Zagrebu do odlaska u mirovinu 2006. godine. Redovitim članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti postaje 2004.

Istodobno je bio urednik u Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* za područje ekonomije. Bio je glavni urednik *Ekonomskog leksikona* objavljenog 1995., u kojem je, osim uređivanja toga kapitalnog djela domaće ekonomske znanosti, napisao velik broj odrednica.

Objavio je ukupno 18 knjiga, od kojih 5 samostalnih i 13 knjiga u suautorstvu i uredničkih knjiga. Osim toga, objavio je preko 20 monografija i studija te preko 140 znanstvenih članaka i izlaganja na znanstvenim skupovima. Posebno valja istaknuti njegove prijevode knjiga s obzirom na to da je preveo dvadesetak knjiga iz područja ekonomije i drugih društvenih znanosti na hrvatski jezik, što je postignuće kojim se može pohvaliti rijetko koji profesor društvenih znanosti uopće.

Zvonimir Baletić počinje se snažno vezati za političku ekonomiju već kao student Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sredinom 1950-ih. Na Katedri za političku ekonomiju u to doba nastavnici su, među ostalim, istaknuti hrvatski ekonomisti, Rikard Lang, Rudolf Bićanić, Slobodan Štampar i Adolf Dragičević. Suradnja sa spomenutim nastavnicima za Baletića stvara poticajan okvir unutar kojeg se on razvija kao mladi znanstvenik. Nakon diplomiranja na Pravnom fakultetu odlazi kao stipendist francuske vlade u Strasbourg, gdje ne samo da usavršava francuski jezik nego se i upoznaje s plodnom tradicijom francuske političke ekonomije. Njegova posvećenost tradiciji francuske političke ekonomije doći će kasnije snažno do izražaja u njegovoj knjizi *Ekonomska teorija i ekonomski proces* (Zagreb: Informator, 1972.), gdje jedno poglavlje posvećuje detaljnom prikazu Françoisa Quesnaya i drugih autora fiziokratske škole. Nakon povratka iz Francuske zapošljava se kao asistent na Katedri za političku ekonomiju na Pravnom fakultetu u Zagrebu i započinje rad na doktorskoj disertaciji posvećenoj marksističkoj teoriji ekonomskih kriza. Slijedeći visoke standarde intelektualnog kruga vlastite katedre, ubrzo nakon dobivanja mjesta asistenta odlazi na Londonsku školu ekonomije i političkih znanosti (LSE), jednu od najprestižnijih institucija u području društvenih znanosti, na kojoj priprema doktorsku disertaciju. Disertaciju brani 1964. godine, u dobi od samo 28 godina, pred povjerenstvom u kojem su profesori Rikard Lang, Rudolf Bićanić i Slobodan Štampar.

Doktorski mu je rad sljedeće godine objavljen kao knjiga pod naslovom *Marksistička teorija ekonomskih kriza* (Zagreb: Naprijed, 1965.). U knjizi se već vrlo jasno može vidjeti sva širina njegova ekonomskog obrazovanja. Temu svojega doktorskog rada razmotrio je vrlo slojevito; prije prikaza Marxove teorije kriza obradio je stavove klasične političke ekonomije o krizama. Osim temeljitog prikaza stavova Adama Smitha, Davida Ricarda i Johna Stuarta Milla o ekonomskim krizama, podastire i važan doprinos koji je teoriji ekonomskih kriza dao francuski ekonomist Jean J. L. de Sismondi. U toj se činjenici već vrlo jasno može vidjeti da Baletić ne poznaje samo anglosaksonsku intelektualnu tradiciju u ekonomskoj znanosti već i iznimno važnu francusku tradiciju, što će posebno doći do izražaja u njegovu kasnijem prevođenju niza kapitalnih ekonomskih knjiga s tog jezika. U drugom dijelu knjige, naslovljenom *Marxova teorija ekonomskih kriza*, Baletić daje jedan od najboljih prikaza Marxove teorije kriza, temeljene na kritičkom čitanju njegovih radova, ali i s nizom sustavnih referenci na najvažnije ekonomiste tog doba, poput Josepha A. Schumpetera ili francuskog ekonomista i političara Raymonda Barrea. U trećem dijelu knjige, naslovljenom *Evolucija shvaćanja marksističke teorije poslije Marxa*, u nekoliko poglavlja prikazuje različita shvaćanja ekonomskih kriza marksističkih teoretičara. Posebno je zanimljivo 7. poglavlje knjige, u kojem prikazuje teorije ekonomskih kriza koje su postojale na Zapadu, u kojem razmatra doprinose autora kao što su Maurice Dobb, Oskar Lange ili Joan Robinson.

Kao mladi, talentirani politički ekonomist, Baletić odmah nakon obrane doktorata dobiva prestižnu stipendiju Fordove zaklade i odlazi na postdoktorski studij u Sjedinjene Američke Države, na Sveučilište u Chicagu. Sredinom 1960-ih tamošnji Odjel za ekonomiju jedan je od najvažnijih i najpoznatijih u cijelom svijetu. Na njemu predaju profesori koji će u godinama što slijede redom postati nobelovcima – Milton Friedman, Theodore Schultz, George Stigler, Ronald Coase, Robert Fogel. Mentor mu postaje Theodore W. Schultz, koji je 1979. dobio Nobelovu nagradu zajedno s Arthurom Lewisom za njihova pionirska istraživanja ekonomskog razvoja s posebnim osvrtom na probleme zemalja u razvo-

ju. Schultz je, osim toga, poznat i kao autor koji je, uz Garryja Beckera (nobelovca iz 1992., koji se 1970-ih također pridružuje Sveučilištu u Chicagu) i Jacoba Mincera, presudno pridonio razvoju teorije ljudskog kapitala. Schultz snažno utječe na Baletića, koji se nakon toga sve više okreće političkoj ekonomiji razvoja, za što su mu njegova istraživanja važnosti razvoja agrarnog sektora iz ranih 1960-ih pružile odličnu osnovu (prije odlaska u SAD objavio je i važnu knjigu posvećenu tom sektoru: *Uvod u teoriju cijena poljoprivrednih proizvoda*. Zagreb: Agrarni institut, 1964., te prijevod s poljskoga knjige Maksymiliana Pohorillea, *Uvod u teoriju tržišta i cijena poljoprivrednih proizvoda*. Zagreb: Agrarni institut, 1964., prvu knjigu koju je preveo s nekog od stranih jezika). Svojem mentoru, profesoru Schultzu, odužuje se prijevodom njegove knjige na hrvatski jezik (Theodore Schultz, *Ulaganje u ljude*. Zagreb: CKD, 1985.).

Nakon povratka iz SAD-a postaje docentom političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Premda razmjerno mlad, do tada je već upoznao neke od najznamenitijih svjetskih ekonomista, a s mnogima je od njih i ozbiljno surađivao. Uz nastavničko djelovanje na fakultetu, objavljuje niz članaka u znanstvenoj periodici i vrlo zanimljiv udžbenik iz političke ekonomije za gimnazije 1971. te priprema izdavanje svoje najvažnije knjige iz ekonomske teorije, *Ekonomska teorija i ekonomski proces* (Zagreb: Informator, 1972.). Knjiga je podijeljena na tri dijela, kojima prethodi koncizno napisan uvod o povijesnoj uvjetovanosti ekonomske znanosti. U prvom dijelu knjige (*Ekonomska organizacija društva*) Baletić tematizira osnovne kategorije ekonomske analize nastojeći u četiri poglavlja na pregnantan način prikazati osnovne značajke društvene podjele i koordinacije rada, zatim potražnje, ponude i tržišta, da bi potom tematizirao odnos plana i tržišta te, naposljetku, proizvodni i neproizvodni rad. Slijedi vjerojatno i najbolji dio knjige, koncizno napisan pregled razvoja ekonomske teorije, podijeljen u pet savršeno izbalansiranih poglavlja. Najprije piše o fiziokratima i njihovu shvaćanju prirodnog poretka, zatim slijedi prikaz klasične škole (od Smitha i Ricarda do Saya), da bi nakon toga dao sustavnu analizu Marxove kritike političke ekonomije (u poglavlju pod naslovom „Marx: Od vrijednosti do cijene“). Slijedi

potom prikaz neoklasične škole ekonomske misli („Neoklasična škola: Opća ravnoteža“), da bi taj dio knjige završio poglavljem o Keynesovu doprinosu ekonomskoj teoriji („Keynes: Ka teoriji ekonomske politike“). Posljednji dio knjige novi naslov *Ekonomski razvoj*, u kojem u četiri poglavlja razmatra najprije Marxove postavke o tendenciji razvoja kapitalizma, a potom se iznosi izvanredno pregledan i sažet pregled suvremenih teorija ekonomskog razvoja (uključujući i refleksije o Harrod-Domarovu modelu ekonomskog rasta). Potom slijedi poglavlje o poljoprivredi i ekonomskom razvoju, što je tema kojom se počeo baviti dok je početkom 1960-ih radio na Agrarnom institutu, da bi knjigu završio poglavljem o zaposlenosti u ekonomskom razvoju. Knjiga, premda nije bila napisana u udžbeničkoj formi, imala je i izrazitu propedeutičku vrijednost, a usto je bila napisana kvalitetnim akademskim stilom. Ukratko, bila je riječ o djelu koje je početkom 1970-ih snažno korespondiralo s recentnom svjetskom ekonomskom znanošću. Objavljivanjem te knjige Zvonimir Baletić postao je jednim od najznamenitijih političkih ekonomista svoje generacije u Hrvatskoj. Ulazio je u najplodnije godine znanstvenog stvaralaštva i od njega su se u desetljeću koje je slijedilo mogli očekivati sve snažniji doprinosi razvoju ekonomske teorije i općenito političke ekonomije.

No, nakon 1971., zbog političkog angažmana u pokretu hrvatskog proljeća, udaljen je iz nastave na Fakultetu političkih znanosti te je prisiljen otići na Ekonomski institut, gdje se 1974. zapošljava kao viši znanstveni suradnik, a 1976. kao znanstveni savjetnik. Sukladno projektnim obavezama na institutu, bavi se različitim aspektima primijenjenih razvojnih istraživanja. Najprije, kao urednik i suautor, s drugim istraživačima s Instituta objavljuje tri knjige: *Strukturne karakteristike, dinamika rasta i akumulativnost privrede SR Hrvatske* (1975.), *Nedovoljno razvijena područja SR Hrvatske* (1982.) i *Osnove dugoročnog razvoja grada Zagreba* (1982.). Iste godine suautor je u knjizi koju su uredili Rikard Lang, George Macesich i Dragomir Vojnić, *Essays of the Political Economy of Yugoslavia* (Tallahassee: Center for Yugoslav-American Studies, Research, and Exchanges at the Florida State University, 1982.). Sredinom 1980-ih ponovno se vraća temi razvojnih politika te 1984. kao urednik i suautor objavljuje

knjigu *Osnove dugoročnog razvoja SR Hrvatske* (Zagreb: Ekonomski institut, 1984.), da bi nakon toga, kao urednik i autor objavio knjigu *Razvoj privredno nedovoljno razvijenih krajeva SR Hrvatske* (Zagreb: Ekonomski institut, 1985.). Potkraj 1980-ih i tijekom 1990. godine sudjeluje uime Ekonomskog instituta u Zagrebu u provođenju istraživačkih projekata vezanih za koncepciju ekonomskog razvoja tadašnje Jugoslavije te se kao suautor pojavljuje u dvjema knjigama objavljenima neposredno prije početka Domovinskog rata: *Naučne osnove za izradu dugoročnog društvenog plana Jugoslavije* (Zagreb: Ekonomski institut, 1990.) i *Jugoslavija u ekonomskom prostoru Evrope* (Zagreb, 1990.).

Budući da je početkom 1970-ih bio prisiljen napustiti nastavu političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti, njegov interes za ekonomsku teoriju i povijest ekonomske misli morao se nakon toga ograničiti na prevoditeljstvo. Istodobno s radom na primijenjenim istraživačkim projektima Ekonomskog instituta uspijeva, zahvaljujući svojem sustavnom obrazovanju i poznavanju političke ekonomije, prevesti niz knjiga. Najprije, zajedno s profesorom Marijanom Hanžekovićem, prevodi s engleskog jezika kapitalno djelo Josepha A. Schumpetera *Povijest ekonomske analize* (Zagreb: Informator, 1975.). Knjiga u dva sveska, na preko 1.000 stranica teksta, daje jedan od najsustavnijih pregleda razvoja ekonomske teorije i postala je nezaobilaznim štivom za sve istraživače koji su se u domaćim znanostima željeli ozbiljno baviti ekonomskom teorijom i političkom ekonomijom. Nakon toga, zajedno sa Slobodanom Štamparom, prevodi s engleskog jezika knjigu Paula Barana i Paula Sweezyja *Monopolni kapital* (Zagreb: Stvarnost, 1978.), jedno od najvažnijih djela tog doba inspiriranog Marxovom političkom ekonomijom. Početkom 1980-ih objavljen je i njegov prijevod s francuskoga kapitalnog djela *Opća rasprava o prirodi trgovine* (Zagreb: CKD, 1982.) irsko-francuskog ekonomskog mislioca iz prve polovine 18. stoljeća Richarda Cantillona. Riječ je o knjizi koju je primjerice Stanley Jevons, jedan od rodonačelnika neoklasične škole, smatrao „kolijevkom političke ekonomije". Iste godine izlazi mu i prijevod knjige *Akumulacija imovine i ekonomska djelatnost* (Zagreb: CKD, 1982.) američkog ekonomista Jamesa Tobina, koji je godinu dana ranije

(1981.) dobio Nobelovu nagradu za analizu financijskih tržišta i njihovih odnosa s odlukama o izdacima, zapošljavanju, proizvodnji i cijenama – dakako, i za svoj nemjerljiv doprinos modernim teorijama ekonomskog rasta. Naposljetku 1985., kao što je prethodno već navedeno, objavljuje prijevod knjige nobelovca Schultza *Ulaganje u ljude.* Tome valja dodati da je krajem 1980-ih i tijekom 1990. pripremio i rukopis prijevoda jednog od kapitalnih djela Friedricha von Hayeka *Pravila i poredak*, čiji su dijelovi objavljeni u domaćim časopisima, poput *Kulturnog radnika*.

U rujnu 1990. Zvonimir Baletić vraća se na mjesto profesora političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti. Ostaje profesorom Fakulteta političkih znanosti i nakon što je u veljači 1993. prestao biti članom Vlade i postao ravnateljem Ekonomskog instituta u Zagrebu. Nastavlja s objavljivanjem radova, tako da je već iduće godine jedan od autora u knjizi *Makroekonomska reforma i politika privatizacije u Srednjoj i Istočnoj Europi* (Zagreb: IRMO, 1994.), koju je uredila Nevenka Čučković. Nakon toga izlazi *Ekonomski leksikon* (Zagreb: Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* i Masmedia), kapitalno djelo domaće enciklopedistike na 1.024 stranice, u kojem je Baletić ne samo urednik već i autor niza odrednica. Za taj urednički i izdavački pothvat dobiva Nagradu *Mate Ujević*, koja se dodjeljuje najvrjednijim enciklopedijskim ili leksikografskim djelima objavljenim u Hrvatskoj.

Postupno se sve više vraća radovima vezanim za povijest ekonomske teorije, korpusu tema koji je bio prisiljen napustiti nakon objavljivanja svoje ključne teorijske knjige *Ekonomska teorija i ekonomski proces* iz 1972. U nizu monografija u kojima objavljuje svoje radove piše upravo o takvim temama. U knjizi *Globalizacija i demokracija* (Zagreb: Fakultet političkih znanosti, 2004.), koju je uredio jedan od najistaknutijih hrvatskih politologa Ivan Prpić, piše o „Mitu nevidljive ruke“ apostrofirajući niz dilema koje se obično vezuju uz ekonomski liberalizam. Iste godine postaje redovitim članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i odmah objavljuje kratku (45 stranica), ali iznimno važnu studiju *Ekonomski liberalizam i ekonomska znanost* (Zagreb: HAZU, RAD 492, 2005.). Sljedeće, 2006. godine odlazi u mirovinu, no nastavlja svoj istraživački rad u

HAZU, gdje objavljuje studiju *John Maynard Keynes: teoretičar društvene krize* (Zagreb: HAZU, RAD 498, 2007.), nakon koje slijedi studija *Jevonsova revolucija u ekonomskoj teoriji* (Zagreb: HAZU, RAD 500, 2008.). Vrhunac Baletićeva teorijskog istraživačkog rada u tom razdoblju jest objavljivanje zajedničke uredničke knjige s profesorom Đurom Medićem *John M. Keynes i hrvatska ekonomska misao* (Zagreb: Ekonomski fakultet, 2010.). Riječ je o uredničkoj knjizi u koju je Baletić uvrstio uvodnu studiju o Keynesu koju je prethodno objavio u ediciji HAZU, ali i nekoliko novih, dodatnih priloga. Osobito je zanimljivo poglavlje „Recepcija Keynesa u Hrvatskoj", u kojem je pokazao minuciozno poznavanje razvoja domaće ekonomske misli koja se bavila usvajanjem Keynesova djela. U knjizi je svoje priloge, osim dvoje urednika, napisao i respektabilan broj hrvatskih i slovenskih ekonomista.

Povratak na Sveučilište u Zagrebu 1990. nije smanjio Baletićev interes za prevođenje kapitalnih ekonomskih knjiga. Premda je već i tada njegov prevoditeljski opus bio iznad svakog hrvatskog akademskog prosjeka, on je nastavio s prevođenjem vrijednih djela s engleskog i francuskog jezika. Tijekom 1990-ih, uz ravnateljski posao na Ekonomskom institutu i mjesto profesora političke ekonomije na Fakultetu političkih znanosti, stiže prevesti knjigu poznatog američkog ekonomista Lestera Thurrowa *Budućnost kapitalizma: kako današnje gospodarske snage oblikuju sutrašnji svijet* (Zagreb: MATE, 1997.). Kao vrstan poznavatelj ne samo ekonomske teorije već u znatnoj mjeri i političke teorije i političke misli, Baletić objavljuje i prijevod knjige *Osloboditi prava čovjeka* (Zagreb: Politička kultura, 2001.). Riječ je o studiji koju je u francuskom izvorniku napisao Pierre Bercis iznoseći svoja promišljanja o ljudskim pravima i nužnost da se ona dopune i promijene u skladu s promjenama do kojih je različitim sferama koje se tiču prava čovjeka došlo u razdoblju 18. – 20. stoljeća. Nakon toga prevodi jednu od najvažnijih kritika globalnog kapitalizma, djelo *Lažna zora: iluzije globalnog kapitalizma* (Zagreb: Masmedia, 2002.), koje je napisao engleski filozof John Gray. Iduće godine objavljuje prijevod važne studije jednog od najznamenitijih svjetskih ekonomskih povjesničara Erica Jonesa, *Ekonomski rast u svjetskoj povijesti* (Zagreb: Politička

kultura, 2003.), u kojoj autor minuciozno podastire rezultate komparativnog istraživanja prirode i uzroka ekonomskog rasta u svjetskoj povijesti. Iste godine pojavljuje se novi prijevod s francuskog jezika, iznimno važna knjiga *Novac i suverenitet* (Zagreb: Golden marketing, 2003.), koju su napisali francuski ekonomisti Michel Aglietta i André Orléan, istaknuti monetarni teoretičari. Odmah potom izlazi još jedan prijevod s francuskog izvornika, knjiga Emmanuela Todda *Kraj imperija: raspad američkog sustava* (Zagreb: Masmedia, 2004.). Iste godine dobivamo, nakon prijevoda Cantillona, još jedan prijevod klasičnog djela, objavljenog krajem 18. stoljeća. U njegovu prijevodu objavljene su *Ekonomske rasprave* Davida Humea (Zagreb: Politička kultura, 2004.), kapitalno djelo klasičnog engleskog filozofa posvećeno ekonomskoj problematici. Slijedi još jedan prijevod s francuskog jezika, knjiga *Novac između sile i povjerenja* (Zagreb: MATE, 2007.), koju su napisali Michel Aglietta i André Orléana. Godinu dana nakon toga pojavljuje se i prijevod knjige Roberta Higgsa *Depresija, rat i strah* (Zagreb: Politička kultura, 2008.), važno djelo iz ekonomske povijesti u kojem autor razmatra utjecaj Drugog svjetskog rata na kraj gospodarske depresije i poticanje oporavka nakon 1945.

Nakon toga Baletić objavljuje prijevod još dvaju iznimno važnih djela s engleskog jezika. Godine 2011. pojavljuje se prijevod knjige poznatog europskog historičara Tonyja Judta *Zlo putuje svijetom: rasprava o našim sadašnjim nelagodama* (Zagreb: Algoritam, 2011.), u kojoj autor kritički propituje ekonomske i socijalne procese koji su se počeli razvijati 1980-ih, a koji su na pijedestal temeljnih političkih ciljeva podigli svojevrsni kult privatizacije i svakovrsno uzdizanje prednosti privatnog sektora, te sve veći raskol između bogatih i siromašnih. Nakon što je 2010. godine sudjelovao u uređivanju prethodno spomenute monografije o Keynesu, slijedi prijevod važne knjige Roberta Skidelskog *Keynes: povratak velikana* (Zagreb: Algoritam, 2011.).

Zvonimir Baletić bio je erudit, vrhunski poznavatelj povijesti ekonomske misli i ekonomske teorije, ali i europske i nacionalne ekonomske i političke povijesti. Govorio je engleski, francuski i ruski jezik, a služio se poljskim i talijanskim. Fascinantan je njegov prevoditeljski opus od dva-

desetak knjiga, kojem praktički nema premca u domaćim društvenim znanostima i u kojem se, osim klasičnih djela iz ekonomske teorije, nalazi i niz kapitalnih radova iz ekonomske i političke povijesti, političke filozofije i međunarodnih odnosa. Kao izrazito tolerantan i smiren profesor i intelektualac ostavio je neizbrisiv trag u hrvatskim društvenim znanostima, na Sveučilištu u Zagrebu, posebice na Ekonomskom institutu i Fakultetu političkih znanosti, te u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Kada bismo pokušali sve te njegove intelektualne doprinose koje nam je ostavio sažeti u najkraću moguću odrednicu njegova akademskog života, možda bismo mogli reći da je akademik Zvonimir Baletić bio profesor koji je širio kulturu ekonomije. Po tome će ga pamtiti svi koji su imali priliku i čast s njime blisko surađivati.

IZABRANA BIBLIOGRAFIJA AKADEMIKA ZVONIMIRA BALETIĆA

Priredili akademik Gordan Družić i dr. sc. Martina Basarac Sertić

KNJIGE I POGLAVLJA U KNJIGAMA

Autorske knjige

1. Baletić, Z., Esterajher, J., Jajčinović, M., Klemenčić, M., Milardović, A., Nikić, G. & Višnar, F. (1994) Hrvatska između agresije i mira. Zagreb, AGM.
2. Baletić, Z. et al. (1994) Makroekonomska reforma i politika privatizacije u Srednjoj i Istočnoj Europi, Zagreb: IRMO; San Francisco: International Center for Economic Growth.
3. Baletić, Z., Bebek, B., Kulić, S. (1990) Jugoslavija u ekonomskom prostoru Evrope. Zagreb: Jugoart.
4. Baletić, Z. et al. (1984) Privredni sistem, privredni razvoj, ekonomska politika i tekuća privredna kretanja. Zagreb: Republička zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske: Republički zavod za društveno planiranje SR Hrvatske.
5. Baletić, Z. et al. (1984) Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja SR Hrvatske. Zagreb: Republička zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske: Republički zavod za društveno planiranje SR Hrvatske.
6. Baletić, Z. et al. (1984) Osnove dugoročnog razvoja SR Hrvatske. Zagreb: Republička zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske: Republički zavod za društveno planiranje SR Hrvatske.
7. Baletić, Z. et al. (1982) Osnove dugoročnog razvoja grada Zagreba: svodna studija. Zagreb: Centar za ekonomski razvoj grada; Ekonomski institut: Urbanistički zavod grada.
8. Baletić, Z., Čudina, Ž. i Lang. R. (1977) Strukturne karakteristike, dinamika rasta i akumulativnost privrede SR Hrvatske, Zagreb: Informator; Ekonomski institut.
9. Baletić, Z. (1972) Ekonomski proces i ekonomska teorija. Zagreb, Novi informator.
10. Baletić, Z. (1965) Marksistička teorija ekonomskih kriza. Zagreb: Naprijed.
11. Baletić, Z. (1964) Privredne krize u marksističkoj ekonomskoj teoriji, Zagreb: s. n.

12. Baletić, Z. (1964) Uvod u teoriju cijena poljoprivrednih proizvoda, Zagreb: Agrarni institut.
13. Baletić, Z. (1963) Problemi zemljišne rente u kolhoznoj poljoprivredi SSSR-a, Zagreb: vlastita naklada.

Uredničke knjige

1. Hrvatsko gospodarstvo: okruženje, naslijeđe i prijetnje; nade i mogućnosti / Vladimir Stipetić; uredio Zvonimir Baletić. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za društvene znanosti, 2013.
2. Iz krize u depresiju: zbornik radova znanstvenog skupa Krizno stanje hrvatskog gospodarstva i pravci zaokreta ekonomske politike iz prorecesijske u razvojnu održanog 12. svibnja 2011. u Zagrebu; urednici Zvonimir Baletić, Gordan Družić. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Znanstveno vijeće za ekonomska istraživanja i hrvatsko gospodarstvo, 2012.
3. John M. Keynes i hrvatska ekonomska misao: zbornik radova / Zvonimir Baletić i Đuro Š. Medić (urednici). Zagreb: Ekonomski fakultet, 2010.
4. Kriza i okviri ekonomske politike. Kaštela, S., Baletić, Z., Domazet, T. & Stipetić, V. (ur.) Zagreb, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU); Hrvatski institut za financije, 2009.
5. Hrvatsko gospodarstvo u tranziciji. Baletić, Z. (ur.) Zagreb: Ekonomski institut, 1999.
6. Prilozi regionalnoj ekonomici u Hrvatskoj: Istra / uredili Juraj Padjen, Dragomir Vojnić, Zvonimir Baletić. Zagreb: Ekonomski institut, 1995.
7. Ekonomski leksikon. Baletić, Z. (glavni urednik) Zagreb: Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*: Masmedia, 1995.
8. Razvoj privredno nedovoljno razvijenih krajeva SR Hrvatske. Baletić, Z. (ur.) Zagreb: Ekonomski institut Zagreb, 1985.
9. Nedovoljno razvijena područja SR Hrvatske. Baletić, Z., Marendić, B. (ur.) Zagreb: Ekonomski institut Zagreb: Republički fond za razvoj privredno nedovoljno razvijenih krajeva SRH: Republički zavod za društveno planiranje SRH, 1982.

10. Udruženi rad i ustavne promjene. Baletić, Z. (ur.) Zagreb: Ekonomski institut, 1971.

Poglavlja u knjigama

1. Baletić, Z. (2005) Privatization and Institutionalization of Economic Order in Transitional Societies. U: Teodorović, I. (ur.) The Croatian Economic Development - Transition Towards the Market Economy. Zagreb, Ekonomski institut Zagreb.
2. Baletić, Z. (2004) Mit nevidljive ruke. U: Prpić, I. (ur.) Globalizacija i demokracija. Zagreb, str. 151-163.
3. Baletić, Z. (2003) A Wrong Conception of Stabilisation. U: Meštrović, M. (ur.) Globalization and its Reflections on (in) Croatia. New York (NY), Global Scholarly Publications, str. 275-299.
4. Baletić, Z. (2002) Rekonstitucija Evrope. U: Knežević, R. & Ravlić, S. (ur.) Hrvatska politologija: 1962. - 2002.. Zagreb, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, str. 379-389.
5. Baletić, Z. (2001) Pogrešna koncepcija stabilizacije. U: Meštrović, M. (ur.) Globalizacija i njene refleksije u Hrvatskoj. Zagreb, Ekonomski institut Zagreb, str. str. 185-200.
6. Baletić, Z. (2000) Regionalna politika u uvjetima globalizacije. U: Baletić, Z. (ur.) Uvjeti i izgledi ekonomskog razvoja Hrvatske početkom 21. stoljeća. Zagreb, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), str. 117-124.
7. Baletić, Z. & Zdunić, S. (1999) Stanje hrvatskog gospodarstva i izbor razvojne strategije. U: Baletić, Z. (ur.) Hrvatsko gospodarstvo u tranziciji. Zagreb, Ekonomski institut Zagreb, str. 203-220.
8. Baletić, Z. (1999) Jadran pred realnostima europske integracije. U: Baletić, Z. (ur.) Hrvatsko gospodarstvo u tranziciji. Zagreb, Ekonomski institut Zagreb, str. 568-578.
9. Baletić, Z. (1998) How Keynes came to Croatia. U: Sharma, S. (ur.) John Maynard Keynes - Keynesianism into the Twenty-first Century. Cheltenham, Edward Elgar Publishing.

10. Baletić, Z. (1998) Europa unita, un lungo camino. U: Petrović, R. & Russo, F. (ur.) L'altra Europa: L'Europa centrale e Balcani verso L'Unione Europea., str. 225-229.
11. Baletić, Z. (1994) La Croatie a la recherche du developpement et de la stabilite. U: de Miceli, J. (ur.) ESPACE ADRIATIQUE ("PAS ADRIATICA"). Pariz.
12. Baletić, Z. & Marendić, B. (1982) The Policy and System of Regional Development. U: Lang, R., Macesich, G. & Vojnić, D. (ur.) The Policy and System of Regional on the Political Economy of Yugoslavia. Zagreb, Florida State University, Center for Yugoslav-American Studies, Research, and Exchanges; Ekonomski institut Zagreb; Novi informator, str. 249-260.

PRIJEVODI

1. Zlo putuje zemljom: rasprava o našim sadašnjim nelagodama / Tony Judt; s engleskog preveo Zvonimir Baletić. Zagreb: Hrvatska knjižnica za slijepe, 2018.
2. Keynes: povratak velikana / Robert Skidelsky; predgovor [i preveo s engleskoga] Zvonimir Baletić. Zagreb: Algoritam, 2011.
3. Politička ekonomija / J. C. L. Simonde de Sismondi; preveo Zvonimir Baletić. Zagreb: Ekonomski fakultet, 2011.
4. Uzroci financijskih kriza: središnje banke, kreditni mjehuri i zabluda učinkovitog tržišta / George Cooper; prijevod [i predgovor] Zvonimir Baletić.
5. Depresija, rat i strah / Robert Higgs; preveo i pogovor napisao Zvonimir Baletić. Zagreb: Politička kultura, 2008.
6. Ekonomske rasprave / David Hume; prijevod i predgovor Zvonimir Baletić. Zagreb: Politička kultura, 2004.
7. Lažna zora: iluzije globalnog kapitalizma / John Gray; prijevod i predgovor Zvonimir Baletić. Zagreb: Masmedia, 2002.
8. Budućnost kapitalizma: kako današnje gospodarske snage oblikuju sutrašnji svijet / Lester C. Thurow; prevoditelj Zvonimir Baletić. Zagreb: MATE, 1997.

9. Blaž Lorković - hrvatski ekonomist i prosvjetitelj / Mladen Puškarić; predgovor Zvonimir Baletić; prijevod Ivan Ivančević. Zagreb: Sveučilišna tiskara, 1996.
10. Ulaganje u ljude: ekonomika kvalitete stanovništva / Theodore W. Schultz; prijevod Zvonimir Baletić. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, 1985.
11. Akumulacija imovine i ekonomska aktivnost: razmišljanja o suvremenoj makroekonomskoj teoriji / James Tobin; prijevod Zvonimir Baletić; pogovor Ivo Bićanić. Zagreb: Cekade, 1983.
12. O kejnezijanskoj ekonomici i o ekonomici J. M. Keynesa / Axel Leijonhufvud; prijevod Iskra Devčić; stručna redaktura prijevoda Zvonimir Baletić. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, 1983.
13. Opća rasprava o prirodi trgovine / Richard Cantillon; prijevod, predgovor i komentar Zvonimir Baletić. Zagreb: Cekade, 1982.
14. Globalni zahvat: moć multinacionalnih korporacija / Richard J. Barnet, Ronald E. Mueller; preveli Ivo Bičanić, Nikolina Jovanović; pogovor Zvonimir Baletić, Adolf Dragičević. Zagreb: Globus, 1979.
15. Monopolni kapital: esej o američkom ekonomskom i društvenom poretku / Paul A. Baran, Paul M. Sweezy; prijevod Zvonimir Baletić i Slobodan Štampar. Zagreb: Stvarnost, 1978.
16. Ogledi o Marxovoj teoriji vrijednosti i „Odgovor kritičarima" / Isaak I. Rubin; pogovor Zvonimir Baletić; prijevod Milenko Popović. Zagreb: Stvarnost, 1978.
17. Povijest ekonomske analize / Joseph A. Schumpeter; iz rukopisa izdala Elizabeth Boody Schumpeter; preveli Zvonimir Baletić i Marijan Hanžeković. Zagreb: Informator, 1975.

ZNANSTVENI I OSTALI RADOVI

Znanstveni i pregledni radovi

1. Sever, I., Aralica, Z., Baletić, Z., Drezgić, S., Lasić, V., Mencinger, J., Savin, D., Stojanov, D., Bartoluci, M., Zdunić, S., Žiković, S., Caratan, B. & Lokin, B. (2009) The starting points of new economic policy in

the conditions of recession. Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci: časopis za ekonomsku teoriju i praksu, 27 (2), 217-262.

2. Baletić, Z. (2008) Recepcija Keynesa u Hrvatskoj. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 59 (5-6), 205-221.
3. Baletić, Z. (2007) John Maynard Keynes - teoretičar društvene krize. RAD Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 498, 7-71.
4. Baletić, Z. & Budak, J. (2007) Indeksi ekonomskih sloboda kao mjerila institucionalne konvergencije Hrvatske prema EU. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 58 (12), 804-825.
5. Baletić, Z. (2006) Privatni kapitalistički fundamentalizam, ekonomski liberalizam i ekonomska znanost. Ekonomski pregled, 7-8, 563-591.
6. Baletić, Z. (2005) Ekonomski liberalizam i ekonomska znanost. RAD Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 492 (knjiga 43), 1-45.
7. Baletić, Z. (2001) Privatization and institutionalization of economic order in transitional societies. Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci, 19 (1), str. 79-89.
8. Baletić, Z. (1999) Suvremena gospodarska kretanja u zemlji i svijetu kao okvir za razvitak intelektualnog vlasništva. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 50 (9), 944-953.
9. Baletić, Z. (1998) Zaposlenost u postindustrijskom društvu. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 49 (9-10), 886-896.
10. Baletić, Z. (1998) Zaposlenost u postindustrijskom društvu. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 49 (9-10), 886-897.
11. Baletić, Z. (1996) Ksenofont: načini i sredstva - jedna antička strategija gospodarskog razvoja. Hrvatska gospodarska revija, XLV, 1311-1319.
12. Baletić, Z. (1996) Skupi domaći inputi blokiraju rast. Ekonomija, 1, 1-6.
13. Baletić, Z. & Padjen, J. (1996) Strategija i politika gospodarskog razvitka Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na strategiju i politi-

ku razvoja prometa. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 25 (9-10), 475-485.

14. Baletić, Z. (1991) Politika ravnomjernog regionalnog razvitka u uvjetima opće gospodarske stagnacije. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 42 (10-11-12), 532-547.
15. Baletić, Z. (1987) Handel und Beruf des Kaufmanns Oekonomische Sicht im 15. Jahrhundert. Internationales Gewerbearchiv, 1, 48-53.
16. Baletić, Z. (1985) Issac Gervaise, prvi teoretičar opće ekonomske ravnoteže. Economic Analysis and Workers' Management, XIX, 263-279.
17. Baletić, Z. (1982) International Migration in Modern Economic Development: With Special Reference to Yugoslavia. International Migration Review, 16 (4), 736-756.
18. Baletić, Z. (1976) Apsolutna vrijednost i razmjenska vrijednost u Davida Rikarda. Ekonomska misao, IX (4), 25-52.

Ostali radovi

1. Baletić, Z. (2019) Vladimir Stipetić (1928.-2017.): [nekrolog], Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2017. Knjiga 121. HAZU, Zagreb: 2018.
2. Baletić, Z. (2012) Adolf Dragičević: 1924.-2010., Spomenica preminulim akademicima; sv. 168, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za društvene znanosti, 2012.
3. Baletić, Z. (2010) Adolf Dragičević (1924.-2010.): [nekrolog], Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2018., Knjiga 114, HAZU, Zagreb: 2010.
4. Sever, I., Aralica, Z., Baletić, Z., Drezgić, S., Lasić, V., Mencinger, J., Savin, D., Stojanov, D., Bartoluci, M., Zdunić, S., Žiković, S., Caratan, B. & Lokin, B. (2009) Polazišta nove ekonomske politike u uvjetima recesije.
5. Kulić, S., Aralica, Z., Baletić, Z., Pavkov, M. & Šišnovečki, J. (2007) Koncepcija, strategija, sustav i politika plinofikacije RH - u novoj ekonomskoj geografiji (geoekonomiji) (2006-2011. godina).

6. Kulić, S., Aralica, Z., Baletić, Z., Cvijanović, V., Pavkov, M. & Račić, D. (2006) Utjecaj privatizacije Hrvatske elektroprivrede na društveno-ekonomski sustav Republike Hrvatske. Ekonomski institut Zagreb.
7. Baletić, Z. (1997) Granice javnog duga. Privredna kretanja i ekonomska politika, 6 (61), 31-33.
8. Baletić, Z. (1997) Umjesto svršetka povijesti - neizvjesnost budućnosti. Privredni vjesnik, specijalni dodatak Hrvatska 2000., 7-7.
9. Baletić, Z. (1997) Jadran pred realnostima europske integracije. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 48 (7-8), 436-446.
10. Baletić, Z. (1996) The Dayton regime: A Durable solution for Bosnia. Acque et Terre (1996) (4/5) 45-50, 98-100.
11. Baletić, Z. (1996) Strategija i politika gospodarskog razvoja Republike Hrvatske, s posebnim osvrtom na strategiju i politiku razvoja prometa. Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 47 (9-10), 275-285.
12. Baletić, Z. (1996) Gli accordi di Dayton: Una soluzione durevole per la Bosnia. Acque & terre, 5 (4-5), 98-100.
13. Baletić, Z. (1996) Benedikt Kotruljević - Glasnik merkantilnog društva. U: Stipetić, V. (ur.) Dubrovčanin Benedikt Kotruljević hrvatski i svjetski ekonomist XV. stoljeća. Zagreb, HAZU i Hrvatski računovođa, str. 173-192.
14. Baletić, Z. (1996) Vukovar u hrvatskoj razvojnoj strategiji. U: Zbornik radova dvadesetog znanstvenog skupa „Susreti na dragom kamenu“: Problemi obnove u funkciji razvoja Republike Hrvatske, ed. P. Ravlić (Pula): 423-429.
15. Baletić, Z. (1996) La Croatie a la recherche du developpement et de la stabilite. U: de Miceli, J. (ur.) Horizon 2000: Colloque international Espace Adriatique: “Pax Adriatica”: actes. Pariz, str. 77-82.
16. Baletić, Z. (1992) Decollectivization of Social Ownership. U: Privatization in Eastern Europe. Beč, Dr. -Karl-Renner-Institut/Friedrich-Ebert-Stiftung, str. str. 194-197.

17. Baletić, Z. (1992) Evropsko jedinstveno tržište i zemlje Alpe-Jadran: pogled s juga. U: 11. Međunarodni Simpozij Alpe-Jadran. Graz, str. 99-109.
18. Baletić, Z. (1990) Dekolektivizacija društvenog vlasništva. U: Posljednji dani društvenog vlasništva. Zagreb, Zagrebačka poslovna škola, str. 31-42.

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA

ZVONIMIR BALETIĆ
1936. – 2022.

Nakladnik
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, 10000 Zagreb

Za nakladnika
Akademik Dario Vretenar, glavni tajnik

Lektorica
Maja Silov Tovernić

Grafička urednica
Sonja Batušić

Naklada
100 primjeraka

Tisak
Stega tisak d.o.o.

Zagreb, tiskano u svibnju 2024.

ISBN 978-953-347-569-1

9 789533 475691